

Lo Catalanista

Setmanari defensor dels interessos morals y materials de Catalunya

La correspondencia al Director. | Los originals no 's tornan

DIRECCIÓ, REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ
Calderón, 36.

Representació Administrativa á Barcelona
Llibreria de Alvar Verdaguer Rambla Mitj, 5

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Sabadell.	2 rals al mes.
Fora.	8 " trimestre.
Un número sol.	0'20 ptas.
Anuncis á preus convencionals.	

LA CATALANA

Companyia de Segurs contra incendis y Explosions de Gas
===== A PRIMA FIXA =====

Autorisada per Real Decret de 25 d' Agost de 1865

ÚNICA EN SA CLASSE DOMICILIADA Á CATALUNYA
—— ESTABLERTA A BARCELONA ——

en la casa de sa propietat

CARRER DEL DORMITORI DE SANT FRANCESCH, N°. 5

Capital social: 20.000,000 de rals

Unich agent en aquesta ciutat, JOSEPH CAPMANY. - Corominas, 57

Gran Café y Restaurant Colon.-Barcelona

Cuberts á 2'50 ptas. á escullir 3 plats de la carta (ó 4 sense escullir), 3 postres, pa y ví.

També s' atmeten abonos á preus ventatjosos. Servey esmeradíssim. Concert totas las nits per un QUINTETO.

ARRAN DEL PRECIPICI

Lo partit conservador que capitaneja en apariència al menys l' *ilustre* Cánovas, lo partit que segons l' humil y modest parer de ses correligionaris es lo mes ferm puntal de la monarquia, del ordre, del benestar y de la riquesa patria, ha donat en lo poch temps que mangoneja novament lo poder probas ben palpables de son amor al pahis, de son criteri sincer, de sas arre-ladas conviccions y de son ferm proteccionisme.

Mentres lo govern canoví funcionava sens auxili de las Corts lliberals á las que no convocaba per créurelas contrarias á son criteri, podia creuers que treballava en busca de solucions honrosas pera l' infinitat de problemas que avuy ocupan la atenció pública y quals solucions ab l' ajuda de las novas Corts, llibérrimament elegidas en moments de perill pera la desdixada Espanya, obtindrían fácil acullida y podría 'l govern caminar ab desenbrás per 'l sens fi d' obstacles que van allunyant-nos del bon camí y conduhintnos arran del precipici.

Las elecciones últimament verificadas han pogut treurer la vena dels ulls als infelissos que encare creyan en la inteligencia sens igual del *jefe ilustre*. ¡Quan un partit que 's diu d' ordre y vol ser conservador acut y patrocina medis tan abusín pera guanyar per una inmensa majoria las llibérrimas elecciones que 'ns concediren, quins projectes havia de portar en cartera y quina falta de criteri y de patriotisme havia d' inspirarlo!

Y efectivament, mireu, sino, tot l' embalum de projectes, desde 'ls pressupostos á la autorisació inquisitorial del ministre d' Ultramar, del arrendament de la sal als auxilis als ferrocarrils y la modificació del reparto de consums, la rectificació de las cartillas evaluatorias, l' intent d' arrendar las loterias, amen dels nous lligaments de las minas d' Almaden y l' Arrendataria de Tabacos.

Han fet be los conservadors de procurarse una majoria servil, sense criteri, obedient y sumisa á las ordres del jefe que 'ls ha tret del no res, ahont s' inquietavan y disposta per lo tant á aprobar sens remordiments de conciencia, tot lo que 'l govern ordeni.

Pera conseguirho han hagut de falsejar la llei, s' han comés tota mena de trampas, coaccions é ilegalitats, mes á la fi ne treurán tot lo profit de la campanya electoral ab que varen deshonrarnos. Solsament aixís, ab diputats nascuts entre porqueria electoral poden passar impunement projectes tan ruinosos que no sembla sino que 'l govern de la Nació trobant poch feixuga la carrega que sobre nosaltres pesa té 'l capritxo de doblárnosla en premi á nostra mansuetut jamay prou alabada.

Nos está be; de totas maneras nosaltres nos en hem fet merixedors. Nos hem deixat guiar ja fa una pila d' anys per gent que crayém entesa, digna y recta, hem suferit tota mena de atropells ab la rialla als llabis, demanant justicia ab tota humilitat, fent reverencias á qualsevol dels personatjes que 'ns presentavan, exaltant é incensant al primer advenedís que 'ls convenia, arribant fins al extrém de imposar per Ministre d' Hisenda al célebre Navarro Reverter, al prototipo del proteccionisme, y are aquest com tots los altres companys de ministeri ben tractats y ben pescuts, paga nostras cortesias y nostra... porque no dirho, estupidés, etgegantnos entre cap y coll un sens fi de projectes altament ruinosos, exigintnos autorisacions lleoninas y preparantnos á ben morir ab un nou conveni ab Alemania, que tart ó d' hora, si no 'ns hi oposém ab totas nostras forsas, acabarà per arruinar la industria sabadellenca tant necessitada avuy de nous articles pera refer sas forsas devant de la crisis espantosa que atravessa Espanya.

Y á tot aixó, res práctic ni salvador per lo que fa referencia á lo de Cuba, ni una sombra de criteri que puga tranquil·lizar als infelissos espanyols víctimas eternes dels malehits governs que 'ns deshonran y empobreixen. La guerra de Cuba s' acabarà... quan s' acabi, que n'hi 'ns ho diuhen, ni de segur ho saben los grans estadistas que dirigeixen lo timó d' un Estat qu' agonitza entre un enfarfech de colossals projectes, auguris de ruinas certas y sombras de Panamás inesplicables. Y entre tant vinga enviar homes y mes homes á Cuba, gastemhi milions y mes milions sens que s' aixequi una sola veu honrada y de sentit práctic demanant comptes que satisfagin y exigint un criteri pera acabar tan horrorosa lluyta en la qual per poch que s' allargui y per be que resulti hi enterrarém infinitat d' espa-

nyols pobres, no per aixó menos dignes de llástima, y tota la riquesa d' aquest desdixat pahís.

Aquest, aquest es l' assumpto palpitant d' actualitat, del dia, de totas horas. No es pas lo dels ferrocarrils lo que arruinará á Espanya, ab tot y la millonada que 's llessa, ni l' arrendament de la sal per ruïnosa que siga, ni la totxa rectificació de las cartillas evaluatorias per molt que perjudiqui á la agricultura, ni la matexa autorisació inquisitorial del ministre d' Ultramar pera conseguir diners á costa de totas las rendas; no, mes que tot aixó, mes que tot plegat, urgeix acabar la guerra á Cuba, que allí 's vessa la sanch innocent dels que no tenen trescents duros y á durar gayre nos costarán los mateixos mils milions que tan remenan los periódichs contraris al projecte d' auxilis á las Compañias ferro-viarias.

Y aquesta pérdua enorme, y tantas vidas perdudas, van á serho inútilment sense benefici de cap mena, que 'l govern no te criteri ni las Corts pera donarlo, ni 'l pays l' exigeix, com en rigor deuria ferho.

Protestém, si, y ab totas nostras forsas dels ruïnosos projectes presentats pel célebre Navarro Reverter, que tant nos alaban y tants elogis ne feren, en un temps que se 'n apartavan los que 'l conexian á fondo; pero, per sobre de tot, recordemnos de las mares que ploran sos fills perduts á la Manigua, dels pobres vells xaruchs que al redós de la llar anyoran algú de la maynada, de la miseria que s' apodera de la casa del pobre, ahont tot s' aguanta ab resignació menys lo moment dolorós d' arrancarli al fill estimat, quals caricias ja no tornan, pera ser matxetejat en una lluyta promoguda mes que tot tothom ho ha reconegut, per la rapinya dels empleats espanyols, per la ineptitut dels governants y pel desconexement d' un pahís que l' han fet servir únicament com á premi d' ambicions y lloch de refer fortunas.

Pensem que no n' hi ha prou pera cumplir honradament ab nostre consciencia ab increpar al Govern ó á las Corts per sa falta de criteri y patriotisme. Duas cosas son aquestas que 'l tenirlas ó no tenirlas ni 'ls hi costa ni mes car ni mes barato. Als polítichs espanyols tenint á sos fills lliures de la guerra y cobrant ab puntualitat las nóminas, qué se 'ls hi endona de la guerra v de sas víctimas?

Als fabricants, agricultors, comerciants, botiguers, á tots quants treballen y de sos suhors surten los cabals pera fer la guerra, toca decidir-se y veurer si ha arribat l' hora de posar fi á tanta desdita. ¿Creuen per ventura qu' estarian tan tranquils com 's demostren si á sos fills també 'ls cridessin y morissin?

Donchs fem tots junts lo que allavors fariam y acabém d' un cop la cruenta lluyta.

Som arran del precipici; ó 'ns redressem ab energíá, per egoisme propi, per humanitat, per deber de conciencia ó 'ns engolirá l' abim per molt que 'ns pesi.

Llegiu, catalans

La centralisació 'ns lliga de mans y no 'ns deixa vetllar per la pau de casa nostra; ella vol vigilar per la nostra tranquil·litat y 'ns regateja 'ls medis.

¿Voleu quedarne convensuts?

Llegiu, catalans, la següent taula comparativa entre lo que Madrid se reserva pera sa seguretat y la que destina á Barcelona, y no oblidant que son datos oficials, podreu quedar convensuts de que som los primers en pagar y 'ls derrers en estar ben servits.

	Barcelona	Madrid
Habitants de la provincia.. . . .	902,970	682,644
Servey de policia:		
Coronels.	0	1
Capitans.	0	5
Tinents.	0	15
Sargentos.	0	15
Cabos.	0	55
Guardias de 1. ^a	0	100
id. de 2. ^a	0	820
Delegats de districte.	0	10
Inspectors especials.	0	3
id. de 1. ^a	1	6
id. de 2. ^a	8	11

	Barcelona	Madrid
Subinspectors	0	16
Agents de policia.	160	320
Secretaris de delegació.	0	10
Aspirants.	0	25
Total de polissons.	169	1521
que costan cada any. ptas.	179,000	1.691,605
Además, per gastos especiales.	0	491.200
Total.	179,000	2.182,803

Es dir, mentres Madrid consum cada any més de la meytat de lo que paga 'l Govern per gastos de policia, Barcelona 'n gasta sols una vinticinquena part.

Los comentaris que se 'ls fassi cada catalá.

Y al pensar que, encare per mes vergonya, los que 'n disfrutan d' aquet pressupost com d' altres pagats per la provincia y 'ls municipis són la inmensa majoria gent vinguda de terras forasteras que cap afecte poden tenir á Catalunya.

Que be ho deya 'l poeta Matheu en sa poesia *patria* que li premiaren en los Jochs Florals:

Aixó es viure en agonía
com colom entre esparvers:
afanyá 'l pá cada dia
perque 'l menjin forasters.....

L I T E R A T U R A

Una petaca de historia

I

Mon oncle Benet, lo mes xich dels germans de la meva mare, al qui, excusant tota cerimonia, tinch l' honor de presentarlos, es un tipo altament original.

En quant á son físich, no es pas que se 'l distinjisca entre la multitud, no; un xich massa alt, si 's vol; pero que no ratlla en estranyesa; lleig de fesomia, no 's pot negar, mes, no tant encara que se 'l prenga com á terme de comparació, y, si ba quelcom estrambòtich en sos posas y maneras, no arriba fins al punt d' escàureli 'l mot d' *eccéntrich*, buyt y su-

perbiós títol qu' alguns ambicionan, sens veure que cauhen en la ridiculés mes grotesca al despendres de sa naturalitat per l' orgull de singularisarse.

Lo que es raro en mon oncle, y de raresa difícil d' anomenar es lo que toca al conjunt de son caràcter y temperament, á n' aquesta contextura moral, efecte al cap de l' hàbit y de la naturalesa á la que 's dona 'l nom de idiosincràcia.

Difícultosamente se trobaria un altre home qu' oferís durant l' imperi de sas passions la contrastable gradació que 'n ell s' observa. En una mateixa estona se 'l veu trist y content; rampellut y jovial; prudent y temerari; cavilós y asserenat; y es que son cor, com si rebés la sang á glopadas, es susceptible com lo d' una criatura, y son seny, com si obehís á las variacions admosféricas, voluble en tal acepció, que sols te constancia en la inconstancia com la coqueta mes envanescuda.

Conegut son tipo, distint del meu d' una manera notoria, y visiblement accentuada fins en la mes insignificant de nostras manifestacions, no se 'ls farà extrany que, ab tot y veurem orfe de pare y mare bell punt al sombrejarme las patillas, m' oposés al acort de ma parentela, convenient en que fos ell qui m' admetés en sa casa. Las circunstancias d' ésser lo mes jove dels germans; de viurer encara en la solteria; d' ocuparse activament en una pluralitat de beneficiosos negocis, y de tenir un poch ferma sa posició social, retretas per mos parents ab lo viu interès de qui defensa una causa propia, me decidiren á conformarmi; pero, cal dirho, ab l' intent de pendrer una resolució nova aixís que tinguéssou prou adevantats mos estudis, si sa companyia, com ja preveya, se m' arribés á fer insuportable.

II

Al comens de ma estada ab mon óncle, no es pas que visquessem ab aquella cordialitat apeteduda, ab aquella barata d' afectes y atencions que, mantenintse sempre á igual grau d' intimitat, estableixen l' armonia en la familia, no tal; mes, disposat com m' esqueya á tota mena de sacrificis d' ordre moral per arribar á sernos ben vistos, sinó congeniables habia lograt que modifiqués, que suavisés una mica, mellor dit, sa perpétua intractabilitat.

Content estava de mas pacients conquistas quan una lleugera disputa, un travament de paraulas hagudas de sobte, més per son mal humor que per la importancia y validés del motiu, ho tirá tot en orris, macant lo fruyt de ma promesa cullita.

Sis ó set cops havia tractat mon oncle de casarse; mes sempre se n' havia desdit. per mancarli una veritable resolució. Ja la familia l' anomenava 'l *conco*, y *conco* creya jo veurel acabar, atenentme á sa inconstancia; aixís es que, al avinentarme la minyona cert mitjdia que, decididament se tractava d' acomodar, vaig contestarli, somrihentmen:

—Anem, dona; no la creya tan taujana que 's deixés entavanar aixís...

—Qué diu?...—reprengué ella, formalisantshi.—Sí, home!... Sí. Ja coneix que de la missa no 'n sab la meytat... Per cert que li agrada la carn tendre, segons contan... Figuris... una xicota que no té 'ls vint anys... guapa... planeta...

—Que vá de bó?...

—Axó ray, preguntili!...

Ell nos va interrompre tibant la campaneta de la escala.

«Be prou ho sabrás, me vaig dir, prevenintme. Mes la ocasió va portarsho.

Nos esqueyám dinant... Ell tenia las benas, segons se m' aparentá pels ayres, y com, entre la tremada conversa que tot menjant sosteníam, se li ocorregué preguntarme perque duya una corbata nova, valguentse de la gráfica expressió «qu' anem macós!...» vaig aprofitar tal conjuntura pera satisfer ma curiositat.

—A qué no sab perque me l' hi posada?... ¡Veyam si ho endevina!...

—No hi caych!... Com tos misteris...

—Donchs es que vull casarme!...

—Potser sí.

—No li sembla que quan á un li dona aquesta fal·lera se li ha de co-neixer...

—Jo diria!... ¡Y tall!...

—Pues, miri; no passa 'l mateix á tothom.

—De veras?...

—Per exemple... á V.

—Qui t' ho ha dit?

—Lo que m' ha sorprés de bó es que pretenga á una noya jove, aixeriada...

—Y qué?...

—Se m' afigura que no li escau.

—Qué sabs, tú?...

—Ja veurá; jo se, perque ho veig prou sovint, per desgracia, que la vida del home es una contínua tranzició; de modo que pot molt be succehir que V., avans devot de S. Bruno y avuy de S. Joseph, acabi, sens adonarsen, per invocar á S. Marcos...

—Tan tonto 'm contas? ..

—Potser no; mes en altre cas bon xich egoísta. En lo fons V. procura reunir sos quaranta y pico d' anys ab els divuyt d' ella, pera formar-se la il·lusió que, fusionantlos, récula fins als trenta; sens acudirseli qu' ella, un cop ja sia sa muller, s' adonarà mes ó menos tart del desfalch, posantlo en un compromís al exigirni comptes...

—No t' entench.

—M' explicaré. Mes, abans contestim: V. 's creu qu' ella l' estima?... Que li porta voluntat, al menos?...

—Sí; no tinc de creureho!... ¡Aquesta sí que fora nova!...

—Vol dir que 'n te la seguretat...

—Cuan m'ho afirma sa mare... Y com ella es tota de sa mare!...

—Escolti... y vá la darrera. Es rica?...

—No. Y que?... Are hi caych!... Que potsé 't pensavas hereuarme?

—Oncle!...

—Vetaqui tos reparos... Ton interés... Auém. Si no més que per treuretho del front... Ja volia dir...

Y tapantme la boca ab una interminable série d'ofensivas frases, vaig alsarme de taula, resolt á no trencar son respecte ab las agres y severas respuestas que sa intemperansa 's mereixia.

JOAN PONS Y MASSAVEU.

(Continuará)

NOVAS

Per lo vist no 'n tenen prou á Madrid ab que 'ls subvencioném lo teatro Real y la edificant diversió dels toros, sinó que are acaba de concedir lo govern, aqueix govern magnánim y generós que ve fentnos la felicitat desd' alguns anys, la mesquina quantitat de 50.000 pesetas (si 'ls telégramas no menten) al qui dirias lector? ¿Als pobres mestres d' Estudi? ¿A las universitats? ¿Per una obra trascendental? ¿Pera premiar un artista?...

No 't trenquis la mollera, que no ho endevinarias. Las 50.000 pesetas son per la sapientisima corporació que fá rotllo *en ambos mundos*, son per l' Ateneo de Madrid, per los gastos que ocasionan las conferencias que allí 's donan.

Deu mil durets rodons—d' aquestos si que no 'n caurá cap á terra—que en sa major part sortiran del nostre pays y lo restant dels demés pobles treballadors, perquè com que de Madrid no 'n rajan, no hi ha por de que la vila y cort dongui un xavo.

Are si que en Nuñez, ey, volém dir lo de Arce no fós cás que la classe de *los otros nuñas* prengué candela, no dirá tantas barbaritats de Catalunya si 's recorda que nosaltres li pagué bonapart de las conferencias, perquè unas quantas cuartillas que valguin pel cap baix mil durets ja permeten posarhi una mica menos de veri y una mica mes de bona criansa; lo simpátich rossinyol Moret veyent en cada paper del Banch d' Espanya en Jovellanos y en Campomanes potser eixiquirá una mica *su gran Estado*, aquell celeberrim gran estat *libre, feliz é independiente* que 's pert de vista, es á dir la nova Xauxa; y 'l Sr. Silvela podrá comprar alguna historia regional de dret pera que un'altra vegada no digui mes ximplerías *ex cátedra*.

Heus aquí uns diners ben empleats, puig servirán pera difundir la ciencia infusa desde la tribuna del Ateneo. Dineros aprofitats, perquè de allí ha de venir tot lo bó y tot lo gran, tota la llum, la llum, la llum.. de ganxo.

Aviat als madrilenys los hi subvencionarém las *juergas*, per no dir una cosa mes porca encare.

Aquesta subvenció que vá en los presuposits contrasta ab la nova gabela del impost de la sal, que 'l senyor Navarro Reverter nos regala pera demostrarnos son proteccionisme, lo propi que ab lo privilegi, en detriment de la marina mercant y dels carbons del pays, de la exempció de drets aranzelaris pera 'ls carbons destinats á la marina de guerra, y la expectativa del tractat ab Alemanya, d' aquell tractat que 'l Foment de Barcelona trová tant funest y que are segurament li semblará de perlas perquè 'l papá Cánovas ho vol.

Y viva la Pepa.

Derrotzar per un costat y flagellar al contribuyent y á las regions per l' altre. Vet' aquí perquè la gent política quan nos fá l' inmens honor de visitarnos nos diu cosas tan dolsas y sobre tot *archivo de la corte*; perquè siguém *dallonsas* y després paguém lo beurer.

Y pagarém y subvencionarém.

La enfermetat es endémica; mentres no 's fassi una desinfecció séria las bacterias subsistirán.

La pesta ha contagiát á molts d' aquí y 's necessari comensar, no fos cás que s' escampés massa.

Que be prou escampada está per disort nostra.

—Als ilustrats *funcionaris* castellans que entre pipada y pipada y de colzes á la taula de la oficina, van redactar un *ukase* contra 'l catalá escrivint ab tota barra *el dialecto catalán*, los hi recomaném que lleigeixin lo text del sabí arqueólech D. Manel Rodriguez de Berlanga. Dit senyor que no es catalá sino andalúz y sab bona cosa mes que tot l' aixám de sangoneras d' oficina, demostra que no solzament no pot considerarse al catalá y al gallego com á dialectes del castellá, sino que per el contrario estos tres romances, nacidos con absoluta independencia entre sí, lo eran más bien de la lengua romana, constituyendo hoy tres neo-latinas distintas, «pudiendo en todo rigor estimarse el castellano, descendiente del celtibero, como dialecto del catalán y del gallego, que son derivaciones genuinas del ibero uno y del celta el otro, de los que el primero es el más antiguo que se habló en España y el que puede en realidad considerarse como verdaderamente nacional.»

Y ara no 'ns surtin ab desprestigiar al autor d' aquestas veritats, perquè podém assegurarlos que es un dels poquíssims arqueólechs d' aquest país que te fama y nom indiscutible al extranger.

—Lo ministre d' Hisenda 'ns ha fet á saber que desde 1875 á 1885 sobre las castellas dels contribuyents espanyols s' hi han carregat á rahó de cent milions de pessetas més de lo que avans cada any pagavan, D' aixó ell ne diu *aumentar las rentas públicas* (!) y 'ls pagesos ne dihém *escurar las rentas privadas*. També diu que Espanya no deu mes que 6.000 milions de pessetas, pero que ¡aixó ray! altres ne deuen més y no 'ns

havém d'espantar per tan poca cosa. Aqueix any, en sustancia, no pagarem més per contribucions ordinaries que 773.767.261 pessetas. De las extraordinaries no 'n parlém. Ni tampoch de la mes cohenta, que es la de la sanch. Res, qu'estém con lo peix al aigua.

—Als patrioters de café y á tots los que tenen la desgracia de deixarse entabanar pels periodichs de la corda del *Ciero*, *La Publicidad* y altres de *mayor circulacion*, los hi recomaném los següents datos oficials qu'extrayém d'un periódich ministerial.

Desde que comensá la malehida guerra de Cuba, la península hi ha enviat 40 generals; 597 quefes, 4.891 oficials y 118,690 soldats. Las baixas sufertas son 4 generals, 36 quefes, 321 oficials y 5468 soldats, victimas de las maleltias propias del clima y de la guerra. Han desaparegut 85 soldats y han hagut de tornar á la península pen malalts é inútils 2.801 homes.

Y que vagin fent lo ximple predicant la guerra los valents de redacció. Si en la expedició que 's prepara 'ls hi enviessin á ells, á bon segur que no baladregarian tan sense solta, predicant la ruina del país, ab una guerra qu'acabarà ab los diners y homes d'aquesta mal menada Espanya.

—Cridém fortament l'atenció de nostres llegidors en vers las paraulas pronunciadas per lo Comte de Mun en la Cambra de diputats de Fransa lo dilluns dia 15 del prop passat mes de Juny contestant al diputat socialista Mr. Jules Guesde. Ells mostrant l'actitut que devant de las cuestiones sociales, per demunt de las tirrias de tothom, deuen pendre los homes plens de cor y de seny, los esperits cristians, los enteniments serens, independents, lligats y vinculats á la veritat y á la justicia.

Deya'l Comte de Mun ab aquella sa coneguda y abrusadora eloquencia:

«Ah! dexeum' ho dir' ja que se m' ha escapat parlar de mí.

Me succeheix sovint que en eixa tribuna, en eixa Cambra y fora d'ella, s'han citat paraulas meas quant conmogut per los sufriments dels treballadors, pe 'ls abusos del régimen industrial, jo he demanat ab enardiment reformas pera 'ls débils, los desheretats, las donas, los noys, entregats als travalls de las fábricas. Y he sentit quant los socialistas, los patidarís de la revolució social se serveixen de las meas paraulas y las invocan com arguments, jo he sentit que 'ls altres deyan: Veus aquí 'l cástich de la vostra temeraria imprudencia!

Senyors, jo no accepto aqueixa situació.

¿Donchs qué? Jo he demanat reformas y seria castigat porque 'ls homes de la revolució social se serveixen de las meas paraulas? ¿Y que seria si 's poguessen servir del meu silenci?

¿Qué seria si ells poguessen dir al obrer que sofreix: Aquets homes que han fet de la seva fé cristiana la regla de la seva vida, han vist los

teus sofriments y no han dit res, no han demanat res y á fi y efecte de salvarte no intentan res?

Ahí Aixó si que seria mon càstich mentres que l' haver parlat, sí, *l' haver parlat es lo meu honor.*»

Meditin eixas sabias paraulas los nostres llegidors, mentres nosaltres arborém una vegada mes per demunt las testas de tothom la senyera de la veritat y de la justícia.

—Los ditxosos alemanys farán tornar rebequets als nostres productors.

Fà dos anys, quant eran amos del auca las eminèncias del partit liberal d'irigits per lo *gran* Sagasta, tingueren los productors d' aixecar sa veu pera oposarse al tractat qu' ab la major *bona fé* havia concertat ab Alemania lo celebèrrim senyor Moret. Tots los productors ne protestaren en aquella fetxa, fins los de la classe dels conservadors que gallardejan á lo sombra del proteccionista Foment de Barcelona.

Are tornem á tenir á la porta altra vegada un tractat comercial ab Alemania.

Y... *lo que va de ayer á hoy*; los senyors del Foment que fà dos anys posavan lo crit al cel, avuy callan com uns morts y mansament admeten lo tractat tan perjudicial i hir com avuy als interessos de la producció nacional.

Concertat pels capitenejats per en Sagasta lo tractat alcanzá 'ls honors de sa protesta. Avuy concertat pels de la colla Canovista ni s' atreveixen á badar la boca.

Ja 'ls hi digué lo duch de Veragua, qui en lo Congrés feu resaltar la inconsecuencia dels conservadors, alegrantse de pas de que al fi vajin per lo bon camí.

Lo camí mes dreturer pera acabar de arruinar al país que, masell, aguanta als uns y als altres.

—Altra vegada lo senyor Silvela ha parlat de regionalisme.

Mes aquesta vegada ho ha fet un xich mes clar y ab tot hi lo dit darrerament en un vot particular sobre 'l dictamen de la comissió del Missatge del Congrés, no satisfá ni de molt las aspiracions dels regionalistas, no deixan de ser notables las sevas declaracions, que venen á esser un programa respecte á las principals cuestions polítiques pendents. Considerant las mes importants la municipal y la provincial, que segons lo dessident d' en Cánovas, enclou la cuestió regionalista, ha dit lo següent que convé tenirho present pera quan convinga.

«Una cosa per l' istí'l passava en lo primer tørs d' aquest sigle, al trasformarse nostre antich régimen polítich, y sufrir ab tal cambi graves trastorns nostra vida municipal, y fou gloria dels partits conservadors crear una Administració local ajustada al principis que allavors se cregueren los més propis. Avuy deu inspirarse aqueixa reconstitució en ideals molt diferents, pero no es menos necessaria y no 's pot ja dilatar la reforma, rompent pera aixó ab rutinaris canons d' identitat y simetria,

dotant al govern central de medis d' intervenció suficients, é imposantli responsabilitat proporcionada, en termes de que, apartat de tals oficis lo Poder judicial, pugui l' administratiu exercitar sa tutela allí hont lo desordre financier reveli incapacitat en lo poble pera regirse per sí, y quedi lliure 'l camí pera la descentralisació y la autonomia municipal y provincial, en las varias regions ab tradició y costums que aseguran son fructuós exercici.

«Aqueix será també moment adequat pera que 's consagrin definitiva-ment, y 's presti per tot lo país testimoni de respecte á tot lo que queda de règimen especial administratiu en los pobles que 'l disfrutan en pau y 'l defensan ab amor; de manera que aquellas provincias no vejín ja en 'l Estat un tutor descontentadis al aguayt d' ocasions pera pèndrelshi lo que 'ls hi queda de sos antichs furs, sino un guardador lleal y convensut d' institucions y prestigis que forman lo patrimoni comú de glorias y afeccions nacionals.»

—Insertém á continuació un del varis párrafos que digué en 'l Congrés lo Sr. Sanchez Toca, referent al vot particular del Sr. Silvela:

«Si el señor Silvela cree que por la fuerza de las armas no se ha de terminar la guerra de Cuba, debe decirlo claramente, sin nebulosidades. Nosotros, añade, estimamos cumplir un deber patriótico, diciendo al país que la guerra terminará por medio de las armas, cueste lo que cueste, sin perjuicio de asegurar, restablecida la paz, la personalidad económica y administrativa de Cuba con toda la amplitud.»

Mireus que de politichs *patrioters* com 'ls Espanyols no n' hi ha en lloch mes.

Aixó de dir que 's compleix un deber *patriòtic*, dihent al país que la guerra acabarà per medi de las armas, costi lo que costi, es dir molt.

Nosaltres li dirém al Sr. Sanchez Toca, que com ha dit molt be lo Sr. Meila un d' aquets d' as en lo matéix Congrés, que 'l país esta ja cansat de sentir lo que ns poden dir los politichs d' ofici, y que la guerra no s' acabarà per medi de las armas, sino quant aquest mateix país tinga l' acert d' enviar á passejar á tots los que avuy mangoneijan las cireras, perque de no ferho aixís, de continuar escoltantnos á aquets *patrioters*, arribarém á un extrem que fins serém venguts com á negres.

—Lo dijous últim tingueren lloch en lo Colegi de M. M. Escolapias d' aquesta ciutat los exámens de las senyoretas alumnas de la *Secció de música*, baix la direcció del professor senyor Plans.

L' acte revesti solemnitat é importancia, essent numerosa y distingida la concurrencia que honrá los locals de dit colegi, á quina dispensaren sas atencions sempre humils la M. Superiora y senyoras Religiosas.

Lo programa, sens variant al d' anys anteriors en lo que 's refereix al ordre de sa confecció, fou executat maravellosament en totas sas parts, per lo que decliném fer especial menció d' aquesta ó aquella se-

nyoreta, ja que totes donaren probas de la brillant ensenyansa que reben en la execució de son respectiu treball.

—A instancias del «Centre Català» es molt probable, casi segur, que lo diumenge dia 26, segon dia de la fira, visiti nostra ciutat lo acreditat y aplaudit «Orfeo Català».

Per tal motiu y al objecte de que Sabadell pugui apreciar lo mèrit artístich del «Orfeo» lo «Centre Català» organitzarà un concert públich, que tindrà lloch en un de nostres teatros.

En lo próxim número podrém donar mes detalls.

—Nostre colega local la «Revista de Sabadell, ve publicant una notable sèrie d' articles crítics de las obras de la Exposició d' industrias artísticas de Barcelona, deguts á la privilegiada ploma del novell advocat don J. Llobet Sanjuan. Recomaném sa lectura á las personas de bon gust literari y artístich.

—Ab motiu de celebrarse avuy y demá la festa major del poble de Pallejá, ha sigut contractada la orquesta *Fatxendas* d' aquesta ciutat.

—Avuy á las 9 de la nit celebrarà la Secció de Arts y Lletres del *Centre Català* d' aquesta ciutat una escullida sessió literaria musical, que tindrà lloch en lo Saló d' actes de la mateixa Associació, esperant que com de costum 's veurá assistit de d'istingida concurrencia.

—Se parla de cridar al servey act'u la reserva de 1890.

—Avuy se celebrarà un ball de vetlla en la societat del Ateneo Sabadellés.

Lo desempenyo del programa está confiat á la orquesta *Muixins*.

Avans de comensar 'l ball dita orquesta tocará alguna pessa de concert en lo jardí de dita societat.

—Dias passats morí á la edad de 14 anys lo jove Anton Gambús Prats germá de nostre estimat amich y company don Pau.

Rebin nostre respectable amich y demés familia nostre mes sentit pésam.

—Avuy á la nit se posará en escena en lo teatre de la Associació de Catolichs lo drama en 3 actes *Dabaladas del cor* y la comedia en un acte *L' ultim anglès*

—Llegim:

«Despres de la important suma recullida pera organisar lo batalló de voluntaris asturiá, resulta que son molt poch los que s' han inserit pera formar part del mateix.

Diu que no arriban á 150.»

Y encara aquets dehuen pensar que tan es morir de miseria com de balas de insurrectes, que si no fos aixís, no 'n trovarian cap de volunta-

ri disposat á defensar lo qu' han espatllat los que tenian la mes santa obligació de respectarho.

—Avuy y demá celebran sa tradicional festa major los pables de Sària y Esparraguera.

—Nostre volgut amich, lo jove compatrici don Joseph Llobet Sanjuan, ha rebut lo gran de Llicenciat en la facultat de Dret de la Universitat de Barcelona.

Rebi la nostre mes coral enhorabona.

—Nostre bon amich y company de causa En Francisco Flós y Calcat, nos ha remés un exemplar de sa «Geografia de Catalunya», que acaba de publicarse. Forma un elegant y esmeradament imprés volúm de mes de duas centas planas y 's ven al preu de sis rals en los principals llibrerias.

Agrahim al senyor Flós son obsequi y recomanem sa valiosissima *geografia* á tots los catalans.

—S'ha publicat lo volum segon del *Episcopologi de Vich*, que forma part de la «Biblioteca historica» que baix los auspicis del senyor Bisbe Morgades publica 'l conegut escriptor y poeta catalá mossen Jaume Collell.

—L' altre setmana morí á Figueras D. Joseph Amat y Capmany, autor de varis dramas escrits en nostra llengua. Siali la terra lleu.

—Lo Casino de Granollers ha publicat un suplement al Cartell pera 'l Certámen que celebrará lo próxim Setembre, y consisteix en un obgecte d' art, ofert per los Successors de J. Tomás Bullbé. al autor del mellor treball en prosa ó vers, qual tema 's dexa lliure.

Las composicions podrán esser escritas en catalá ó castellá.

—Continuan los diaris del Imperi alemany comentant las darreras manifestacions de la reacció regionalista. Sobre aquets assumpto, llegim en una correspondencia que li envien de Berlin al *Journal des Débats*:

«Des de 'l discurs pronunciats á Moscowa per lo príncep Lluís de Baviera, la agitació particularista s' ha accentuada en tota la Alemanya del Sud, apoderantse dels cercles politichs qui, fins ara, s' havien mantingut apartats de las manifestacions prussiófobes de las que 'l Dr. Sigl, redactor del *Vaterland* de Munich, es, des de 1871, l' instigador incansable...»

—En los Jardins de Euterpe tindrà lloch avuy á la nit un gran concert per la *Agrupació Artística* d' aquesta ciutat, que dirigeix los conegut jove D. J. C. Quer.

—Se 'ns assegura que dissapte de la setmana vinent tindrà lloch en lo teatro Euterpe 'l estreno en aquesta ciutat de la ópera espanyola del mestre Breton *La Dolores*, que tingué de sorprenders últimament per causas imprevistas.

—Aquest mati á las 10 en punt, tindrà lloch en lo saló de Novetats (Cruz) plassa major, una reunió general convocada per la *Liga de Productores de Sabadell y su Comarca*, pera tractar dels projectes de lley presentats á las Corts per per lo senyor ministre d' Hisenda.

Assistirà á dit important acte una comissó de la *Liga de Productores del Principado*, ab son president senyor Zulueta.

Creyém, donada la importancia del assumpto que dita reunió será molt numerosa.

GEOGRAFIA DE CATALUNYA

PER

FRANCISCO FLOS Y CALCAT

Consta de 208 planas en octau, conté varis grabats, entre ells dos mapas y sols val l' exemplar, encuadernat

===== SIS RALS =====

y al engrós á QUINZE PESSETAS la dotzena.

Las demandas poden ferse al autor, Rech, 31, 2.da, Barcelona, que serán enviadas mediant la remissió del import en sellos de franqueig ó lletres de fácil cobro.

Pera vendre ó arrendar

DOS TALERS SISTEMA INGLÉS PINTA ab tres calaixos y 30 calcas.

Informarán en la Imprempta d' aquest periódich.

Fayans Catalá

Fábrica de Cerámica Artística

DE

M. BURGÜES Y COMP.^a-Crehueta, 92-SABADELL

Imprempta y Encuadernacions de Pere Tugas, Carrer de Calderon, 36.—SABADELL.